

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Полтавський державний аграрний університет
Institute of European Education (Болгарія)
Національний аграрний університет Вірменії
University of Opole (Польща)
International Slavic University (Македонія)
ISMA University (Латвія)**

Кафедра захист рослин

**VI Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція
«Сучасні аспекти і технології у захисті рослин»**

26 листопада 2024 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Полтавський державний аграрний університет
Institute of European Education (Болгарія)
Національний аграрний університет Вірменії
University of Opole (Польща)
International Slavic University (Македонія)
ISMA University (Латвія)**

Кафедра захист рослин

**VI Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція
«Сучасні аспекти і технології у захисті рослин»**

26 листопада 2024 року

м. Полтава

УДК 632.93

3-38

Сучасні аспекти і технології у захисті рослин : Матеріали VI Міжнародної наук.-практ. інтернет-конференції (м. Полтава, 26 листопада 2024 р.). Полтава: ПДАУ, 2024. 148 с.
DOI:10.5281/zenodo.14534615

ISBN 978-617-8466-00-8

Міністерство освіти і науки України, Державна наукова установа «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ), Посвідчення № 575 від 22 жовтня 2024 р. (VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні аспекти і технології у захисті рослин»).

У збірнику представлені тези, присвячені сучасним проблемам захисту і карантину рослин, фітосанітарного моніторингу та розвитку агроєкосистем України. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, здобувачів вищої освіти та аспірантів вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських підприємств АПК різної організаційно-правової форми господарювання та всіх, кого цікавить проблематика сучасного захисту рослин в агроєкосистемах України.

The collection presents theses devoted to modern problems of plant protection and quarantine, phytosanitary monitoring and development of agroecosystems of Ukraine. The materials are intended for researchers, teachers, graduates and graduate students, specialists and managers of agricultural enterprises of various organizational and legal forms of management and all who are interested in modern plant protection in agroecosystems of Ukraine.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Доля Микола Миколайович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри інтегрованого захисту і карантину рослин Національного університету біоресурсів і природокористування України, член-кореспондент Національної академії аграрних наук України.

Поспелов Сергій Вікторович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри землеробства і агрохімії імені Сазанова Полтавського державного аграрного університету.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол № 5 від 26.12.2024 року)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

© Полтавський державний аграрний університет, 2024

ЗМІСТ

Колесніков Л. О., Писаренко В. М.	БРУННЕР ЮРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ – ЗАСНОВНИК ЕНТОМОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ ҐРУНТОЗАХИСНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА В УКРАЇНІ	9
РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ І КАРАНТИНУ РОСЛИН		14
Самородов В. М., Шиян О. О.	ЯСКРАВІЙ СЛІД КОРОТКОГО ЖИТТЯ ПРОФЕСОРА МИКОЛИ ГРОСГЕЙМА (1889-1938)	14
Венгер О. В., Федорчук Н. А., Шевчук О. П.	МИНУЛЕ І СУЧАСНЕ ВІДДІЛУ ЗАХИСТУ РОСЛИН ІНСТИТУТУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ПОЛІССЯ	19
Самородов В. М., Кавалір Л. В., Шиян О. О., Кигим С. Л., Халимон О. В.	ЖИТТЯ ТА ДІАПАЗОНИ ТВОРЧИХ ПОШУКІВ ГАННИ МИКИТІВНИ КОЛОБОВОЇ (1889-1979)	24
Коваленко Н. П., Поспелова Г. Д.	ВНЕСОК ПОЛТАВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДОСЛІДНОЇ СТАНЦІЇ У РОЗВИТОК ДОСЛІДЖЕНЬ ІЗ ЗАХИСТУ РОСЛИН	28
Коваленко Н. П., Шерстюк О. Л.	ЗАХИСТ РОСЛИН: ІСТОРИЧНА ДОВІДКА	31
РОЗДІЛ 2. ФІТОСАНІТАРНИЙ МОНІТОРИНГ. ІНТЕГРОВАНІЙ ЗАХИСТ		33
Балан Г. О., Коломієць О. М.	ХВОРОБИ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ТА ФУНГЦИДНИЙ КОНТРОЛЬ В УМОВАХ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ	33
Бараболя О. В.	ЗАРАЖЕНІСТЬ ЗБІЖЖЯ ШКІДНИКАМИ ХЛІБНИХ ЗАПАСІВ	36
Галушко І. В., Коваленко Н. П., Поспелова Г. Д., Курило С. В.	ФІТОСАНІТАРНИЙ СТАН НАСІННЯ ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР	39
Голуб О. Р.	ПРОТРУЙНИКИ У ЗАХИСТІ КУКУРУДЗИ ВІД ХВОРОБ І ШКІДНИКІВ	40
Гончаренко О. М., Чмирь І. С.	СОНЯШНИКОВА ШИПОНОСКА (<i>MORDELLISTENA PARVULIFORMIS</i> STSHEGOL. – VAR.) В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ	43
Коваленко Н. П., Конєва Т. О. Лугова С. В.	ПЕРЕДПОСІВНА ОБРОБКА НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ РЕГУЛЯТОРАМИ РОСТУ	45
Коваленко Н. П., Притула А. Р. Вотінцева В. Д.	ВПЛИВ СОРТУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОТРУЮВАННЯ НАСІННЯ ГОРОХУ	48

VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні аспекти і технології у захисті рослин», Полтава 2024

Коваленко Н. П., Хоменко О. В., Поспєлова Г. Д.	ТЕХНОЛОГІЇ ПЕРЕПОСАДКОВОЇ ОБРОБКИ ЯК СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КАРТОПЛІ	50
Копелець Б. В., Ємець Д. В.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАХИСТУ РОСЛИН ВІД ШКІДНИКІВ В ПОСІВАХ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	53
Логвиненко В. В., Писаренко В. М., Піщаленко М. А.	ВПЛИВ СПОСОБІВ ОБРОБІТКУ ГРУНТУ НА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ЗЛАКОВИХ МУХ	54
Малина Г. В. Малина В. Г.	ПОШИРЕНІСТЬ ТА ШКІДЛИВІСТЬ ФОМОЗУ НА РІПАКУ ОЗИМОМУ В ОСІННІЙ ПЕРІОД	58
Мороз Є. О., Поспєлова Г. Д., Коваленко Н. П.	ФІТОСАНІТАРНИЙ МОНИТОРИНГ ГРИБКОВИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ПОСІВАХ ГОРОХУ	61
Піщаленко М. А., Вотінцева В. Д.	ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ ЕНТОМОКОМПЛЕКСУ ШКІДНИКІВ КАПУСТИ РЯДУ ЛУСКОКРИЛИХ НА ТЕРИТОРІЇ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	63
Піщаленко М. А., Лукей І. П.	СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ ПИТАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПОПУЛЯЦІЙ КОМАХ – ФІЛОФАГІВ УРБОЕКОСИСТЕМИ МІСТА	65
Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Логвиненко В. В.	СТРОКИ ПОСІВУ ЯК ФАКТОР ОПТИМІЗАЦІЇ ФІТОСАНІТАРНОГО СТАНУ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	67
Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Логвиненко В. В.	ЕКОЛОГІЧНО-ФІЗІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОШКОДЖЕННЯ КЛОПОМ ЧЕРЕПАШКОЇ	69
Поспєлова Г. Д., Коваленко Н. П., Сиваш К. С.	БАКТЕРІАЛЬНІ ХВОРОБИ ПРОСА	71
Рибальченко А. Д., Бибик А. В., Шулещенко В. А.	НАСІННЄВА ІНФЕКЦІЯ ЗЕРНОВИХ І ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР	74
Хайдаров Г. О., Черних С. А., Лемішко С. М.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСЕКТИЦИДНИХ ПРЕПАРАТІВ ПРОТИ ШКІДЛИВОЇ ЕНТОМОФАУНИ ДЛЯ ЦИБУЛІ РІПЧАСТОЇ В УМОВАХ СТЕПУ УКРАЇНИ	77
РОЗДІЛ 3. ЕКОЛОГІЗАЦІЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА		78
Грицай Ю. Ю., Поспєлова Г. Д.	ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БІОЛОГІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ ДЛЯ БОРОТЬБИ З ГРИБКОВИМИ ХВОРОБАМИ СОЇ	78
Хоменко О. В., Кулик М. І.	ВПЛИВ СПОСОБІВ ЗБИРАННЯ НА ВИХІД КОНДИЦІЙНОГО НАСІННЯ КВАСОЛІ ЗЕРНОВОЇ	81

РОЗДІЛ 4. РОСЛИННИЦТВО	82	
Баган А. В., Брехунцова О. А.	ВПЛИВ МІКОРИЗНИХ ПРЕПАРАТІВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ СОНЯШНИКУ	82
Баган А. В., Марусич О. Ю.	ВПЛИВ ІНОКУЛЯНТІВ НА УРОЖАЙНІСТЬ НУТУ	84
Баган А. В., Маслівець О. В.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ БІОПРЕПАРАТІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОЇ	86
Баган А. В., Мусієнко Н. О.	ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНОКУЛЯНТІВ ЗА ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ НАСІННЯ БОБОВИХ КУЛЬТУР	90
Баган А. В., Панченко А. О.	ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ НА ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ РОСЛИН ВІВСА ПОСІВНОГО	92
Баган А. В., Тутка Т. О.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МІКРОДОБРІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ УРОЖАЙНОСТІ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО	93
Баган А. В., Шепетун В. В.	ВПЛИВ СОРТУ НА НАСІННЄВУ ПРОДУКТИВНІСТЬ ГОРОХУ ПОСІВНОГО	95
Єгоров Д. К., Єгорова Н. Ю., Реліна Л. І., Бордун М. Д.	ДЕЯКІ ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СЕЛЕКЦІЙНО-НАСІННИЦЬКИХ ІННОВАЦІЙ У ВИРОБНИЦТВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	97
Лаврінченко І. Г., Лісовий В. М.	ВПЛИВ ГУСТОТИ СТОЯННЯ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ЗЕРНА КУКУРУДЗИ	102
Піщаленко М. А., Логвиненко В. В., Дебела А. С.	МІСЦЕ СОЇ В СВІТОВОМУ РОСЛИННИЦТВІ	104
Рибальченко А. М., Мальченко Ю. Ю.	ДОСЛІДЖЕННЯ СОРТІВ ГОРОХУ ЗА ЦІННИМИ ГОСПОДАРСЬКИМИ ОЗНАКАМИ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	108
Рибальченко А. М., Триль В. О.	ВПЛИВ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ ЗЕРНОВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ КУКУРУДЗИ	111
Шакалій С. М., Бороздін В. К.	ВПЛИВ ФАКТОРІВ ДОСЛІДУ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ НАСІННЯ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКА РІЗНИХ ГРУП СТИГЛОСТІ	113
Шакалій С. М., Сашко І. В.	ВПЛИВ ФАКТОРІВ НА РОСТОВІ ПРОЦЕСИ ОЛІЙНОГО НАСІННЯ СОНЯШНИКА	115
Шевченко О.	ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РОСЛИН ГІБРИДУ МЕРСЕДЕС РІПАКУ ОЗИМОГО В ОСІННЬО-ЗИМОВИЙ ПЕРІОД ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ СІВБИ	119
Шокало К. С., Беркало М. В.	ХРИЗАНТЕМА МУЛЬТИФЛОРА – КОРОЛЕВА ОСІННЬОГО САДУ	123

VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні аспекти і технології у захисті рослин», Полтава 2024

Шокало Н. С., Калюжний О. В.	ВПЛИВ ПОПЕРЕДНИКА НА ЗАБУР'ЯНЕНІСТЬ ПОСІВІВ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО	125
Юрченко С. О., Собко С. В., Камінський В. В.	ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ УЛЬТРАРАННІЇ СОРТІВ СОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ІНОКУЛЯЦІЇ НАСІННЯ	127
Баган А. В., Бобошко Н. А.	ОСНОВНІ НАПРЯМИ СЕЛЕКЦІЇ ПЕРЦЮ СОЛОДКОГО	129
Баган А. В., Бутенко О. А., Попович В. С.	ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОКАЗНИКА ФАО	132
Баган А. В., Дорошенко Є. С.	ЧИНА: ГОСПОДАРСЬКЕ ЗНАЧЕННЯ КУЛЬТУРИ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ	134
Баган А. В., Дружко К. М., Одноочко В. А.	ВПЛИВ МІКРОДОБРИВ НА УРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ	136
Барат Ю. М., Шамрай А. В., Мордвяник Ю. І.	ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ВИКОРИСТАННЯ МІКРОДОБРИВ	138
Холод А. А., Ємець Д. В.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ РОСЛИН ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В НАСІННИЦЬКИХ ПОСІВАХ	140
Кравченко Р. В., Семенов І. О., Ягич В. І.	ГУМІНОВІ ПРЕПАРАТИ І МІКРОДОБРИВА В РЕГУЛЯЦІЇ ЖИВЛЕННЯ РОСЛИН	142
СПИСОК АВТОРІВ		144

стабільно вищу врожайність, наступне вилягання може призвести до значних втрат врожаю [4].

Серед найбільш поширених регуляторів росту вівса є: Гіберелін, антистресові препарати (Гумати, Мегафол), цитокініни.

Гіберелін стимулює ріст стебел, збільшує кількість продуктивних стебел та покращує загальну біомасу. Він сприяє формуванню більшої кількості колосків та зерен у волоті.

Антистресові препарати знижують стрес від зовнішніх умов (посуха, температура, шкідники) і покращують засвоєння поживних речовин. Вони сприяють активному росту і розвитку рослин в умовах стресу.

Цитокініни покращують поділ клітин і стимулюють розвиток бічних пагонів. Це додатково підвищує загальну кущистість рослин та покращує рівномірний розвиток усіх части рослини, у тому числі і волоті [3].

Отже, регулятори росту при правильному застосуванні підвищують врожайність вівса, його стійкість до погодних умов і якість зерна. Їх використання слід поєднувати з іншими агротехнічними заходами, такими як внесення і підживлення добривами, полив та боротьба з шкідниками і хворобами.

Бібліографія

1. Баган А. В., Шакалій С. М., Юрченко С. О., Головаш Л. М. Вплив сорту на вияв господарсько-цінних ознак вівса посівного. *Таврійський науковий вісник*. 2020. № 114. С. 13-19. DOI: <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2020.114.2> URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/9202>.
2. Василенко М. Г., Стадник А. П. Агроекологічне обґрунтування застосування нових вітчизняних добрив і регуляторів росту рослин в агроєкосистемах : монографія. Вінниця : Твори, 2019. 314 с.
3. Войцеховський І. Ефективність використання добрив та регуляторів росту у вирощуванні ячменю ярого в Південному Степу України. *Вісник аграрної науки*. 2013. № 4. С. 78-79.
4. Ходаніцький В., Ходаніцька О. Зернові культури та регулятори росту. *Пропозиція*. 2018. № 3. С. 114-116.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МІКРОДОБРИВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ УРОЖАЙНОСТІ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО

Баган А. В., Тутка Т. О.

Полтавський державний аграрний університет

Кукурудза в останні десятиліття є однією з найголовніших культур на світовому ринку зерна і займає там провідну позицію. Тому Україна може забезпечити не тільки внутрішні потреби в зерні кукурудзи, а і експортувати його. Зерно кукурудзи є цінним для різних галузей, а також є

високоенергетичною сировиною, за допомогою якої його можна використовувати для виробництва паливних матеріалів.

Впроваджуючи у виробництво високопродуктивні гібриди, Україна змогла отримувати рекордні врожаї кукурудзи на зерно. Найчастіше дану культуру вирощують в зоні Лісостепу та Степу, тому саме в цих зонах застосовують найбільше мікродобрив за її вирощування. Оскільки кукурудза є вимогливою щодо наявності поживних речовин в ґрунті та його родючості, тому вона є більш вибагливою до мікродобрив, ніж інші зернові культури [1, 4].

Мікродобрива відіграють найбільшу роль для активного росту та розвитку рослин. Власне, завдяки добривам мікроелементи у достатній кількості потрапляють до рослинного організму. Саме через надлишок тих чи інших мікроелементів врожай може бути втраченим і спровокувати хвороби кукурудзи. Для забезпечення ефективного розвитку та росту рослин мікродобрива мають бути внесені вчасно та за правильною технологією.

Щоб з'ясувати, яких мікроелементів не вистачає, краще провести агрохімічний аналіз ґрунту задля забезпечення правильного живлення кукурудзи. Важливим заходом є застосування макро-добрив з мікродобривами, щоб забезпечити високий врожай зерна.

Основним мікроелементом для вирощування кукурудзи на зерно є бор, який відповідає за активізацію росту, розвитку репродуктивних органів культури. Для кукурудзи найчастіше застосовують аміачно-вапняну селітру з бором. Він є універсальним живленням для кукурудзи, до того ж допомагає боротися з хворобами рослин.

Наступним мікродобривом є цинк та мідь, оскільки кукурудза є дуже чутливою культурою до нестачі цинку, адже він сприяє розвитку кореневої системи та підвищує стійкість до стресів. Мідь, в свою чергу, є важливою для фотосинтезу та синтезу білків і вуглеводів. Мідний купорос для кукурудзи можна використовувати для листових підживлень: вносити можна рідке добриво. Вносять сульфат міді для кукурудзи раз в 5 років. Молібденові добрива, а саме молібден амонію, використовують для позакореневого підживлення кукурудзи. Ці мікродобрива допомагають краще та якісніше засвоювати азот рослиною.

Марганцеві добрива: найпоширенішим є сульфат марганцю, який вносять рядковим способом під кукурудзу. Марганець відповідає за синтез хлорофілу та активацію потрібних ферментів кукурудзи [2-3, 5].

Отже, щоб отримати високий врожай та високу родючість ґрунтів, важливим є застосування мікродобрив. Суворе дотримання норм добрив залежно від умов вирощування та біологічних особливостей культури допоможе отримати високопродуктивний урожай і зберегти родючість ґрунту.

Бібліографія

1. Баган А. В., Вережак Д. В. Прогресивні технології вирощування кукурудзи. *Сучасні напрями та досягнення селекції і насінництва сільськогосподарських культур : матеріали I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої*

VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні аспекти і технології у захисті рослин», Полтава 2024

- 75-річчю заснування кафедри селекції, насінництва і генетики. м. Полтава, 15 травня 2023 р. Полтава: ПДАУ, 2023. С. 173-175.
2. Баган А. В., Улізько В. М. Роль мікродобрив у підвищенні урожайності кукурудзи. *Сучасні напрями та досягнення селекції і насінництва сільськогосподарських культур : матеріали I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 75-річчю заснування кафедри селекції, насінництва і генетики.* м. Полтава, 15 травня 2023 р. Полтава: ПДАУ, 2023. С. 177-179.
 3. Захарченко Е. А. Ефективність застосування цинку при вирощуванні кукурудзи на зерно. *Вісник Сумського національного аграрного університету.* 2019. Вип. 4. С. 8-14.
 4. Каленська С. М., Таран В. Г., Данилів П. О. Особливості формування урожайності гібридів кукурудзи залежно від удобрення, густоти стояння рослин та погодних умов. *Таврійський науковий вісник.* 2018. № 101. С. 42-49.
 5. Поліщук М. І., Паламарчук О. Д. Вплив позакореневих підживлень на продуктивність гібридів кукурудзи. *Сільське господарство та лісівництво.* 2016. № 4. С. 102-109.

ВПЛИВ СОРТУ НА НАСІННЄВУ ПРОДУКТИВНІСТЬ ГОРОХУ ПОСІВНОГО

Баган А. В., Шепетун В. В.

Полтавський державний аграрний університет

Одним із головних завдань сільськогосподарського виробництва є вирощування сортів із високими адаптивними властивостями до стресових умов та інтенсивною біологічною азотфіксацією. Однією із причин скорочення посівних площ під горохом є вирощування старих сортів, зокрема із проростанням насіння на корені, схильністю до вилягання, осипання та розтріскування бобів [3-4].

Тому впровадження у виробництво безлисточкових сортів гороху посівного із високою їх технологічністю дозволяє збільшити насіннєву продуктивність та поліпшити якість продукції даної культури. Створення сортів такого типу є одним із важливих завдань вітчизняної селекції, що дозволило останнім часом районовати та занести до Реєстру сортів рослин України чимало сортів гороху посівного, які відрізняються між собою за проявом господарсько цінних ознак, зокрема і насіннєвою продуктивністю [1-2, 5].

Метою наших досліджень було встановити закономірності формування насіннєвої продуктивності гороху посівного залежно від сортових властивостей.

В умовах Полтавської області було проведено дослідження у період 2022-2024 років. Для посіву використовували наступні сорти гороху посівного: Зіньківський, Мазепа, Царевич, Отаман, Дарунок степу, Глянс. За стандарт прийнято сорт полтавської селекції – Зіньківський.

Сівбу сортів гороху посівного проводили в оптимальні строки на глибину 4-6 см. Посів гороху проводили насінням першої генерації. Досліди закладали